

Årlig rapport för tillsyn av verkstadsbranschen 2013

Innehåll Beskrivning av branschen	3
Tillsynsarbetet över branschen	3
Större förändringar inom verkstadsbranschen	4
Miljöarbetet inom branschen	4
Miljörapport/årlig rapportering	4
Egenkontroll	5
Kemikalier	5
<i>Praktiska exempel på arbete/förbättringar inom kemikalieområdet</i>	5
Indikatorer för tillståndet i branschen	6
Tillsynens positiva påverkan på företagen	7
Bilaga 1	8

Beskrivning av branschen

Branschen omfattar såväl stora mekaniska verkstäder, små smyckesverkstäder som bilverkstäder och olika former av lackerare. Det finns fem tillståndspliktiga (B) anläggningar (tillstånd ges av länsstyrelsens miljöprövningsdelegation) och 22 stycken anläggningar som kräver anmälan (C) inom Stockholms stad. I förvaltningens tillsynsregister Ecos finns ytterligare ca 400-500 anläggningar (små verkstäder), fortsättningsvis benämnda U-verksamheter, registrerade. Det är företag som inte omfattas av miljöbalkens krav på tillstånd eller anmälan.

Tillsynsarbetet över branschen

Eftersom det är vitt skilda typer av företag inom verkstadsbranschen så varierar tillsynsbehovet. Generellt är dock tillsynen inriktad på förebyggande verksamhet såsom granskning av kemikalie- och avfallshantering och verksamheterna besöks regelbundet. Inför 2013 planerade förvaltningen att inspektera 30 verksamheter och inspektion genomfördes hos 27 verksamheter. En av anledningarna till att målet om 30 inspektioner inte uppnåddes var att verksamheter flyttade eller förändrade sin verksamhet så pass mycket att förvaltningen bedömde att det inte längre fanns ett behov att utföra en inspektion.

Stora verksamheter som exempelvis Sandvik, System 3R och Nobel Biocare besöks varje år. Förutom detta så ingår i den årliga tillsynen följande aktiviteter:

- Granskning av miljörapporter
- Inspektioner i samband med periodisk besiktning
- Inspektioner i samband med anmälningar om förändringar
- Handläggning av anmälningsärenden
- Kommunikation kring mindre förändringar som inte kräver anmälan
- Hantering av klagomål på störningar
- Tillsynsvägledning framförallt rörande tolkning av föreskrifter
- Åtalsanmälningar och förelägganden

Medelstora verksamheter, t.ex. Combi-Lack, Bodycote Värmebehandling och de större bilverkstäderna, besöks vartannat till vart tredje år. Hit hör 43 stycken U-anläggningar där det bedömts att de kräver mer tillsyn än de övriga inom klassen U. De

omfattas därför av fast årlig avgift. Några av företagen inom kategorin medelstora verksamheter lämnar in årliga rapporter över bl.a. avfallshantering och förbrukning av lösningsmedel.

Rapporten omfattar verksamheter som fått minst ett tillsynsbesök under året, se tabellen i bilaga 1. Tillsyn under året har även träffat många andra verksamheter, exempelvis i form av förelägganden, granskningar av inkomna handlingar och telefonsamtal.

Större förändringar inom verkstadsbranschen

Här nedan redovisas exempel på förändringar under 2013 som skett hos de större verksamheterna inom verkstadsbranschen:

- All-Galvan flyttade sin ytbehandlingsverksamhet till en annan kommun.
- Dentatus fick ett nytt tillstånd och har tagit det i anspråk i sina nya lokaler i Lunda industriområde.

Miljöarbetet inom branschen

Miljörapport/årlig rapportering

I tabellen i bilaga 1 listas de 27 företag som fick minst ett tillsynsbesök under perioden januari-december 2013. Fem företag lämnade in miljörapport och tolv företag lämnade årsrapport. Syftet med miljö- och årsrapport är att tillsynsmyndigheten fortlöpande ska få in de uppgifter som behövs för att kunna bedriva en effektiv kontroll över verksamheternas miljöpåverkan. Rapporterna innehåller t.ex. uppgift om mängd och typ av avfall som körts bort och en uppräkningslista av de eventuella incidenter som skett under året. Genom att incidenterna sammanställs kan miljöförvaltningen tydligare se om orsaken har berott på brister i någon del av egenkontrollen. Företagen får en skriftlig eller muntlig återkoppling på det som redovisats i rapporten. Alla de tillståndspliktiga företagen lämnade in miljörapporterna i tid. Dessvärre har disciplinen inte varit lika god hos de företag som lämnar årsrapporter. Knappt hälften av rapporterna inkom först efter att förvaltningen skickade påminnelsebrev, d.v.s. efter 31 mars. Det är ett sämre resultat än för året innan. Under 2012 skickade förvaltningen ut ett brev i början av året för att påminna företagen om årsrapporteringen. Det gjordes inte under 2013 pga. hög arbetsbelastning hos handläggaren.

Egenkontroll

I tabellen framgår att verksamheterna i det stora hela har en godtagbar egenkontroll. Det finns naturligtvis utrymme för förbättringar. Egenkontrollen är företagets egna verktyg för att fortlöpande kontrollera och utvärdera de risker för miljön och människors hälsa som deras verksamhet kan ge upphov till. Ett sätt att kontrollera att ett företag har en god egenkontroll är att exempelvis granska skriftlig dokumentation av rutiner och sedan, inte minst, kontrollera hur rutinerna tillämpas i verkligheten. Egenkontrollen måste genomsyra hela företagets organisation.

Kemikalier

Alla tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter som hanterar kemiska produkter ska ha en förteckning över dessa produkter. Syftet med förteckningen är att företaget ska få en säkrare hantering av kemikalierna och bl.a. kunna göra aktiva val genom att byta ut miljö- och hälsofarliga produkter mot sådana som ger en mindre påverkan på miljö och hälsa. De allra flesta tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheterna inom verkstadsbranschen har en godtagbar kemikalieförteckning. Även här bedriver förvaltningen ett aktivt arbete med att få företagen att nå målet. Verksamheter som har brister inom det här området kommer att följas upp. Flera företag har gått ett steg längre och redovisar sina kemikalieförteckningar på ämnesnivå. Som exempel kan nämnas Sandvik och Ekab Finmekanik. Genom att ta reda på vilka ämnen som ingår i de kemiska produkter som används i verksamheten så kan ett än mer effektivt arbete med substitution av kemikalier bedrivas. Målet är att få bort produkter som innehåller s.k. utfasnings- och riskminskningsämnen. Under 2014 kommer förvaltningen att delta i ett projekt inom storstadssamarbetet med syfte att utveckla arbetet med kemikalieförteckningar.

Så kallade U-verksamheter har ingen formell skyldighet att vare sig ha en skriftlig dokumentation av sin egenkontroll eller en skriftlig förteckning över sina kemiska produkter men det finns exempel på företag, (främst sådana som tidigare klassats som anmälningspliktiga eller större bilverkstäder), som ändå har en sådan skriftlig dokumentation.

Praktiska exempel på arbete/förbättringar inom kemikalieområdet

- Stockholm Vatten har under flera år noterat att bl.a. volframhalterna är förhöjda i det vatten som kommer via

Årstatunneln. Eftersom Sandvik är den enda verksamheten inom upptagningsområdet som hanterar/har hanterat volfram så har misstankarna av naturliga skäl riktas mot det företaget. Enligt de mätningar som gjorts på Sandviks processavloppsvatten så är storleken på utsläppen inte ens i närheten att kunna förklara halterna i Årstatunneln. Under hösten 2013 upptäcktes dock pulver i gamla vattenledningar inom den fastighet där Sandvik håller till. Ledningarna har tidigare använts av Sandvik. Analyser visade att pulvret hade i princip den sammansättning som Sandvik hårdmetallen de använder, d.v.s. en stor del volfram. Sandvik vill byta ut de rörsträckor som de misstänker innehåller mer sediment/pulver och har inlett en dialog med fastighetsägaren om detta.

- I slutet av 2013 gjorde miljöförvaltningen och Stockholm Vatten en gemensam inspektion av Bromma Air Maintenance (BAM). Tidigare analyser av golvscurvatten från verksamheten visade att kadmiumhalterna är kraftigt förhöjda i förhållande till övrigt vatten som kommer till Bromma reningsverk. Kadmiumet härrör troligen från kadmierade delar på flygplanen som tvättas och servas inom BAM:s verksamhet. Förvaltningen och Stockholm Vatten kommer att fortsätta även under 2014 med att försöka få BAM och övriga verksamheter inne på flygplatsens område att vidta åtgärder för att minska kadmiumutsläppen.
- Sveaplans Bil Plåt och Lack har genom eget initiativ börjat använda en ny teknik som bygger på kvävgas för billackering. Tekniken gör att både torktider och färgförbrukning drastiskt, (40-50 %), minskar.

Indikatorer för tillståndet i branschen

Indikator och årsmål

Indikator	Årsmål
Andelen besökta företag som inlett ett arbete med att effektivisera sin energianvändning (objekt med årsavgift)	100 %
Andelen besökta företag som inlett ett arbete med att effektivisera sina transporter (objekt med årsavgift)	100 %

För att försöka mäta nyttan av tillsynen finns s.k. branschindikatorer och samtliga besökta företag som betalar fast årlig avgift uppfyller dessa mål som ställts upp för verkstadsbranschen

När det gäller energieffektiviseringar är det värt att nämna Brovex Mekaniska Verkstad som bland annat har installerat en ny port för att minska energiförlusterna vid in- och utpassering. Hos Devex ProPart har gångtiden för kompressorn minskat med 25 % i och med att tidsstyrning har installerats för tryckluftssystemet. Tryckluftskompressorer med tillhörande ledningar är en stor energiförbrukare inom verkstadsbranschen och det lönar sig därför att hålla koll på läckor i systemet. Oerlikon Balzers är en av dem som gör det regelbunden.

Majoriteten av branschens företag anses inte vara transportintensiva. De flesta har inte ens egna fordon utan godstransporterna sköts av företagets kunder eller transportfirmor som kunden valt. Miljöbelastningen är därmed en indirekt miljöpåverkan. I de fall som verkstadsföretaget väljer transportör kan miljörelaterade krav ställas vid upphandlingen. Svenska Haland köpte under 2013 in en elbil som de är mycket nöjda med och förvaltningen hoppas naturligtvis att fler företag följer deras exempel.

Tillsynens positiva påverkan på företagen

Det går inte att använda ovan nämnda indikatorer för att se om tillståndet i branschen blivit bättre jämfört med tidigare år eftersom årsmålen var varit 100 % flera år i rad. Det som istället tydligt märks är att företag som fått ett eller flera tillsynsbesök får en positiv utveckling när det gäller sitt miljöarbete. Verksamheten kommer igång med att ta reda på vilken miljöpåverkan de har och jobbar sedan vidare utifrån det. Vid nästa inspektionstillfälle är det oftast färre brister och inspektionen kan genomföras på ett mer effektivt sätt eftersom förvaltningen och företagen fått ett mer likartat sätt att diskutera kring miljöfrågorna. Som exempel kan nämnas att inspektionerna hos flera verksamheter under 2013 bland annat har gällt deras inköpsrutiner för kemiska produkter. En sådan diskussion kan inte föras med en verksamhet som inte vet vilka kemikalier de hanterar i sin dagliga verksamhet. Tillsynsbesök från miljöförvaltningen kan till och med i vissa fall vara mer effektiva än ISO 14001-certifieringar. Det har visat sig på mer än en verksamhet att de rutiner som tas fram i och med certifieringen inte fungerar fullt ut i praktiken. Som exempel kan nämnas avfallsområdet där en verksamhet kan ha rutiner för hur avfall ska hanteras men trots det så vet inte personalen att farligt avfall aldrig får blandas med övrigt avfall. Vid inspektionstillfället så kan det visa sig genom att inspektören hittar felsorterat avfall eller att tillfrågad personal ”på golvet” inte vet vart oljeindränkt absorptionsmedel ska läggas.

Bilaga 1

Sammanställning av branschens tillsyn (besökta verksamheter) under 2013 samt bedömning av egenkontroll och kemikalieförteckning

Objekt	Prövn.nivå	Godtagbar egenkontroll	Ej godtagbar egenkontroll	Godtagbar kemförteckning	Ej godtagbar kemförteckning	Lämnar miljörapport	Lämnar årsrapport
Sandvik	B	X		X		X	
System 3r International	C	X		X			X
Nobel Biocare AB	C	X		X			X
Combi-Lack	C	X		X			X
Multi Cad i Stockholm	B	X		X		X	
Stockholms industrilack	C	X			X		X
Stockholms Reparationsvarv AB	C	X			X		X
Bodycote Värmebehandlingar	C	X		X			X
Devex ProPart	C	X			X		
Oerlikon Balzers	C	X		X			
Brovex Mekaniska Verkstad	C	X		X			

Objekt	Prövn.nivå	Godtagbar egenkontroll	Ej godtagbar egenkontroll	Godtagbar kemförteckning	Ej godtagbar kemförteckning	Lämnar miljörapport	Lämnar årsrapport
Ekab Finmekanik	C	X		X			
Svenska Haland Teknik	C	X		X			
Herman B. Konstgjuteri	C	X		X			
E. Pettersson Konstgjuteri	C	X		X			
Beckholmens Dockförening	C	X					
Kindwalls skadecenter söder	U	X					
Sveaplans Bil Plåt och Lack	U	X					
Ahlstrands Snickeri	U	X					
Bromma Air Maintenance	U	X					
NTM/Dalens lastbilsservice	U	X					
Din Bil- Sätra	U	X		X			X
Exclusive Cars	U	X					
Kihlströms bilverkstad	U	X					

Objekt	Prövn.nivå	Godtagbar egenkontroll	Ej godtagbar egenkontroll	Godtagbar kemförteckning	Ej godtagbar kemförteckning	Lämnar miljörapport	Lämnar årsrapport
Lagerstedts Bil	U	X					
Mekonomen Globen	U	X					
Svenska Bil/Hedin Bil, Östermalm	U	X		X			